

Lärdomen från pestens Damaskus

»Interreligiös och annan bred samverkan blir något särskilt viktigt«

Den marockanske äventyraren Ibn Battuta (1300-talet) berättar i sin bok *Rihla*, "Resan", om när digerdöden drabbade Damaskus 1348. Till skillnad från vad som utspelade sig i Europa vid samma tid och under samma pest slöt sig Damaskusborna samman och stöttade varandra, utan att göra religiösa minoriteter till syndabockar. Muslimer, judar och kristna gick, bärandes sina heliga skrifter, i gemensamma processioner där man bad till Gud att rädda staden. Enligt Ibn Battuta var det därför Damaskus klarade sig lindrigare än många andra städer.

Nu är kanske inte just gemensamma processioner det bästa sättet att bekämpa en farsot, men insikten att *we're in this toghether*, den är livsviktig. I Sverige har muslimer och judar på ett föredömligt sätt tagit ansvar för att begränsa spridningen av coronaviruset. Redan i mitten av mars ställde de större moskéerna in fredagsbönen, trots att den har en så central roll i tros livet. Imamrådet påminde om att allmännyttan och skyldigheten att skydda livet som en dyrbar gåva måste få styra, "inte känslor och önsketänkande". Att undvika samlingar, också bönesamlingar, där man kan smittas framhålls som en plikt, grundad i islamisk rättslära. Veckan därpå följde synagogorna efter. Som en unik händelse i judisk historia i Sverige ställdes tills vidare sabbatsgudstjänsterna och alla andra allmänna gudstjänster och sammankomster in. Hänvisningen är till principen *pikuach nefesh*, att räddandet av liv går före allt, också före religiösa förpliktelser.

Kyrkorna har i de flesta fall valt att inte stänga eller ställa in (i alla fall inte i skrivande stund), men vi går alla igenom stora omställningar och vet inte när eller om allt blir som vanligt igen. Vem vet till exempel vad det kommer att innebära att Svenska kyrkan tillsammans med fyra andra av Sveriges största civila samhällsorganisationer, på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, har börjat hjälpas åt att genom frivilliga stödja personer över 70 år och andra riskgrup-

per med sådant som matinköp och upphämtning av mediciner. Här har Svenska kyrkan verkligen en styrka som rikstäckande, med breda kontakter och, på så många ställen och i så många olika sammanhang, ett grundmurat förtroende. Förhoppningsvis kommer den uppgiften också att präglas av interreligiös samverkan och leda till nya kontakter och vänskaper. Det är samtidigt viktigt att ge erkännande till och ta vara på den stora vilja att ta ansvar som funnits ett bra tag nu, och som började med att enskilda satte upp lappar i trappuppgångar där man erbjöd sin hjälp till grannar som inte får bli smittade.

Interreligiös och annan bred samverkan blir något särskilt viktigt när gränshinder efter gränshinder blir resta mellan och inom länder och klassklyftor gör sig smärtsamt och brutalt påminna. Vissa grupper har helt andra förutsättningar att jobba hemifrån och isolera sig från smittan än andra. Hälsa är väldigt mycket en klassfråga. Redan innan coronapandemin skilde det 18 år i förväntad livslängd mellan en högutbildad i Danderyd och en lågutbildad i Vårby gård, två mil bort. Men som Mubarik Abdirahman, verksamhetsutvecklare på Röda korset i Malmö, konstaterade efter en debatt i sociala och andra medier som stigmatiserade svensksomalier: "Vi har inte tid att hitta syndabockar. Vi behöver riktade insatser där behoven är stora, oavsett om det är till skidåkarna i Åre, till 70-talisterna, eller till personer som bor i socioekonomiskt utsatta områden!"

Som i Damaskus 1348. *We're in this together*.

PETER LÖÖV ROOS

